

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 49/10
Λουξεμβούργο, 1 Ιουνίου 2010

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-570/07 και C-571/07
José Manuel Blanco Pérez και María del Pilar Chao Gómez κατά
Consejería de Salud y Servicios Sanitarios, Principado de Asturias

Τα γεωγραφικά και δημογραφικά όρια που καθορίζει η νομοθεσία των Αστουριών για την ίδρυση νέων φαρμακείων συνιστούν περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως

Συμβιβάζονται πάντως με το δίκαιο της Ένωσης, υπό τον όρον ότι μπορούν να διαρρυθμιστούν κατά τρόπο ώστε να μην εμποδίζουν, στις ζώνες που εμφανίζουν ιδιαίτερα δημογραφικά χαρακτηριστικά, την ίδρυση επαρκούς αριθμού φαρμακείων ικανών να εξασφαλίσουν τη δέουσα φαρμακευτική υπηρεσία

Στην Ισπανία, η εθνική νομοθεσία εξαρτά την ίδρυση νέου φαρμακείου από την προηγούμενη χορήγηση διοικητικής άδειας. Η νομοθεσία αυτή τίθεται σε εφαρμογή από τις αυτόνομες κοινότητες οι οποίες καθορίζουν τα συγκεκριμένα κριτήρια για την έγκριση της ιδρύσεως φαρμακείων.

Το 2002, η αυτόνομη Κοινότητα των Αστουριών (Ισπανία) αποφάσισε να δημοσιεύσει πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων χορηγήσεως άδειας ιδρύσεως νέων φαρμακείων. Η απόφαση αυτή στηρίχθηκε στο διάταγμα των Αστουριών που ρυθμίζει τα των φαρμακείων και των φαρμακευτικών υπηρεσιών. Το διάταγμα αυτό θεσπίζει ένα σύστημα αδειοδοτήσεως που περιορίζει τον αριθμό των φαρμακείων μιας ζώνης αναλόγως του πληθυσμού της (συγκεκριμένα, ένα μόνο φαρμακείο μπορεί να ιδρυθεί, κατ' αρχήν, ανά 2 800 κατοίκους και ένα πρόσθετο φαρμακείο μόνο αν ο πληθυσμός υπερβαίνει το όριο αυτό τουλάχιστον κατά 2 000 κατοίκους). Επιπλέον, το σύστημα απαγορεύει την ίδρυση φαρμακείου σε απόσταση μικρότερη των 250 μέτρων από άλλο φαρμακείο. Τέλος, το διάταγμα καθορίζει επίσης τα κριτήρια επιλογής μεταξύ των αιτούντων φαρμακοποιών προβλέποντας τη χορήγηση βαθμών αναλόγως της επαγγελματικής και πανεπιστημιακής πείρας των υποψηφίων.

Ο José Manuel Blanco Pérez και η María del Pilar Chao Gómez, αμφότεροι διπλωματούχοι φαρμακοποιοί, επιθυμούν να ιδρύσουν νέο φαρμακείο στις Αστούριες, χωρίς ωστόσο να υποβληθούν στο σύστημα γεωγραφικού προγραμματισμού που προβλέπει το διάταγμα της κοινότητας αυτής. Για τον λόγο αυτό, άσκησαν προσφυγή κατά της προσκλήσεως υποβολής αιτήσεων που δημοσίευσαν οι αρχές των Αστουριών και κατά του εν λόγω διατάγματος.

Το Tribunal Superior de Justicia de Asturias (España), το οποίο επελήφθη των διαφορών, αμφιβάλλοντας ως προς το συμβιβαστό του διατάγματος της Κοινότητας των Αστουριών προς την αρχή της ελευθερίας εγκαταστάσεως που κατοχυρώνει η Συνθήκη, υπέβαλε αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.

Ως προς τους όρους που αφορούν τη δημογραφική πυκνότητα και την ελάχιστη απόσταση μεταξύ των φαρμακείων

Με τη σημερινή του απόφαση, **το Δικαστήριο κρίνει ότι οι όροι που αφορούν τη δημογραφική πυκνότητα και την ελάχιστη απόσταση μεταξύ των φαρμακείων που καθορίζει το διάταγμα των Αστουριών** (δηλαδή, ελάχιστος αριθμός κατοίκων 2 800 ή 2 000 ανά φαρμακείο και ελάχιστη απόσταση 250 μέτρων μεταξύ των φαρμακείων) **συνιστούν περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως**. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι τα μέτρα αυτά μπορούν να δικαιολογηθούν υπό τον όρο ότι πληρούν τέσσερις προϋποθέσεις: πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις, να δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, να είναι

κατάλληλα να εξασφαλίσουν την επίτευξη του στόχου που επιδιώκουν και δεν πρέπει να βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την επίτευξή του μέτρου.

Αρχικά, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι όροι που αφορούν τη δημογραφική πυκνότητα και την ελάχιστη απόσταση μεταξύ των φαρμακείων στην περιφέρεια εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις λόγω ιθαγένειας.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι **ο στόχος των γεωγραφικών και δημογραφικών περιορισμών που καθορίζει το διάταγμα των Αστουριών είναι να εξασφαλιστεί ο ασφαλής και ποιοτικός εφοδιασμός του πληθυσμού σε φάρμακα. Συνεπώς, ο στόχος αυτός συνιστά επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος ικανό να δικαιολογήσει μια ρύθμιση όπως η επίδικη στην κύρια δίκη.**

Εξάλλου, το Δικαστήριο κρίνει ότι η ρύθμιση των Αστουριών είναι κατάλληλη για την επίτευξη του στόχου αυτού. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο κρίνει ότι αν δεν υπάρχει καμιά ρύθμιση, δεν αποκλείεται να συγκεντρωθούν οι φαρμακοποιοί στις περιοχές που κρίνουν ελκυστικές έτσι ώστε, σε άλλες περιοχές λιγότερο ελκυστικές, θα υπήρχε ανεπαρκής αριθμός φαρμακείων ικανών να εξασφαλίσουν ασφαλή και ποιοτική φαρμακευτική υπηρεσία.

Όμως, **το Δικαστήριο εξετάζει τη συνοχή της ρύθμισης των Αστουριών από τη σκοπιά του στόχου της εξασφάλισης ασφαλούς και ποιοτικού εφοδιασμού του πληθυσμού σε φάρμακα.** Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ομοιόμορφη εφαρμογή των βασικών κανόνων των 2 800 κατοίκων και των 250 μέτρων μεταξύ φαρμακείων που καθορίζει το διάταγμα των Αστουριών ενδέχεται να μην εξασφαλίζει την κατάλληλη πρόσβαση στη φαρμακευτική υπηρεσία, σε ζώνες που εμφανίζουν ορισμένες δημογραφικές ιδιαιτερότητες. Συγκεκριμένα, πρώτον, αν ο όρος του ελαχίστου αριθμού των 2 800 κατοίκων εφαρμοζόταν απαρέγκλιτα σε ορισμένες αγροτικές ζώνες ο πληθυσμός των οποίων είναι κατά κανόνα διασκορπισμένος και ολιγάριθμος, ορισμένοι κάτοικοι θα βρίσκονταν εκτός μιας εύλογης ακτίνας από κάποιο φαρμακείο και συνεπώς δεν θα είχαν κατάλληλη πρόσβαση στη φαρμακευτική υπηρεσία. Δεύτερον, σε ορισμένες ζώνες με μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού η αυστηρή εφαρμογή του όρου της ελάχιστης απόστασης των 250 μέτρων μεταξύ των φαρμακείων ενδέχεται να καταλήξει σε κατάσταση στην οποία η περίμετρος που προβλέπεται για ένα μόνο φαρμακείο θα περιελάμβανε περισσότερους από 2 800 κατοίκους.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το διάταγμα των Αστουριών συνιστά εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας. Το Δικαστήριο παρατηρεί όμως ότι η νομοθεσία αυτή προβλέπει ορισμένα μέτρα προσαρμογής που επιτρέπουν τον μετριασμό των συνεπειών της εφαρμογής του βασικού κανόνα των 2 800 κατοίκων. Συγκεκριμένα, κατά την εθνική νομοθεσία, οι αυτόνομες κοινότητες μπορούν να καθορίσουν όρια πληθυσμού χαμηλότερα των 2 800 κατοίκων ανά φαρμακείο για τις ζώνες όπου, λόγω των χαρακτηριστικών τους, η εφαρμογή των γενικών κριτηρίων δεν επιτρέπει να εξασφαλιστεί ευκολότερη πρόσβαση σε φαρμακείο ευρισκόμενο σε τέτοια ιδιαίτερη ζώνη, για τους γύρω κατοίκους. Επιπλέον, κατά την εθνική νομοθεσία, οι αυτόνομες κοινότητες μπορούν να επιτρέψουν, αναλόγως της συγκέντρωσης του πληθυσμού, απόσταση μεταξύ των φαρμακείων μικρότερη των 250 μέτρων και κατ' αυτό τον τρόπο να αυξήσουν τον αριθμό των διαθέσιμων φαρμακείων σε ζώνες με μεγάλη δημογραφική συγκέντρωση. **Υπό τις συνθήκες αυτές το Δικαστήριο κρίνει ότι στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει αν οι αρμόδιες αρχές κάνουν χρήση της εξουσιοδότησης που τους παρέχει η εθνική νομοθεσία σε κάθε γεωγραφική ζώνη που εμφανίζει ιδιαίτερα δημογραφικά χαρακτηριστικά.**

Τέλος, το Δικαστήριο κρίνει ότι η ρύθμιση των Αστουριών δεν βαίνει πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου της εξασφάλισης ασφαλούς και ποιοτικού εφοδιασμού του κοινού σε φάρμακα.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει στην κρίση ότι οι όροι που συνδέονται με τη δημογραφική πυκνότητα και την ελάχιστη απόσταση μεταξύ των φαρμακείων τους οποίους καθορίζει το διάταγμα των Αστουριών δεν αντιβαίνουν στην ελευθερία εγκαταστάσεως εφόσον οι βασικοί κανόνες των 2 800 κατοίκων ή των 250 μέτρων δεν εμποδίζουν, σε κάθε γεωγραφική ζώνη με ιδιαίτερα δημογραφικά χαρακτηριστικά, την ίδρυση επαρκούς

αριθμού φαρμακείων ικανών να εξασφαλίσουν την κατάλληλη φαρμακευτική υπηρεσία, πράγμα που απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει.

Ως προς τα κριτήρια επιλογής των προσώπων που λαμβάνουν άδεια ιδρύσεως νέων φαρμακείων τα οποία καθορίζει το διάταγμα των Αστουριών

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει προκαταρκτικώς ότι η ελευθερία εγκαταστάσεως απαιτεί τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο πλαίσιο συστήματος διοικητικών αδειών να μην εισάγουν διακρίσεις.

Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, βάσει του διατάγματος των Αστουριών, τα επαγγελματικά προσόντα τα σχετικά με την άσκηση του επαγγέλματος που αποκτήθηκαν στο έδαφος της αυτόνομης Κοινότητας των Αστουριών προσαυξάνονται κατά 20 %. Επιπλέον, κατά την εν λόγω ρύθμιση, σε περίπτωση ισοβαθμίας πλειόνων υποψηφίων οι άδειες χορηγούνται σύμφωνα με σειρά που δίνει προτεραιότητα σε ορισμένες κατηγορίες υποψηφίων. Μεταξύ των κατηγοριών αυτών περιλαμβάνονται, κατά τρίτον, οι φαρμακοποιοί που άσκησαν την επαγγελματική τους δραστηριότητα στην αυτόνομη Κοινότητα των Αστουριών. Το Δικαστήριο κρίνει ότι σ' αυτά τα δύο κριτήρια είναι ευκολότερο να ανταποκριθούν οι ημεδαποί φαρμακοποιοί οι οποίοι ασκούν την οικονομική δραστηριότητά τους συχνότερα στο εθνικό έδαφος από τους φαρμακοποιούς υπηκόους άλλων κρατών μελών οι οποίοι ασκούν τη δραστηριότητα αυτή συχνότερα σε άλλο κράτος μέλος. **Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καταλήγει στην κρίση ότι τα δύο αυτά κριτήρια επιλογής έχουν μεροληπτικό χαρακτήρα και συνεπώς αντιβαίνουν στην ελευθερία εγκαταστάσεως.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο αναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582